

**DODJELA NAGRADA
U HISTORIOGRAFIJI
ZA 2023. GODINU**

Hrvatski nacionalni odbor za povijesne znanosti i Društvo za hrvatsku povjesnicu od 2015. godine dodjeljuju nagrade na polju historiografije – za ukupan doprinos razvoju povijesne znanosti, za najbolju povijesnu knjigu objavljenu u prethodnoj godini, za popularizaciju povijesti, za najbolji diplomski rad i nagradu inozemnom istraživaču hrvatske povijesti. Nagrada „Ivan Lučić“ za ukupan doprinos razvoju povijesne znanosti ove godine nije dodijeljena.

Žiri za dodjelu nagrada za 2023. godinu djelovao je u sastavu: dr. sc. Damir Agičić, dr. sc. Miroslav Akmaž, dr. sc. Ljiljana Dobrovšak, dr. sc. Željko Holjevac, dr. sc. Zdenka Janeković Römer, dr. sc. Zrinka Nikolić Jakus te dr. sc. Marko Trogrlić. Nagrade su uručene dobitnicima na jedanaestom Festivalu povijesti Kliofest u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u svibnju 2024.

Nagrađeni su:

- nagrada „Mirjana Gross“ za najbolju povijesnu knjigu objavljenu u 2023. – prof. dr. sc. **Ivici Šute** za knjigu *Kibici „purgera“. Fenomen „Građanski“ i njegovi kibici: između masovne zabave, strasti i sujetonazora u međuratnome Zagrebu*;
- nagrada „Vjekoslav Klaić“ za popularizaciju povijesti – dr. sc. **Tomislavu Matiću** za javna predavanja u SAD i Republici Hrvatskoj, redoviti prilog „Pogled u prošlost“ u *Kani* te suradnju s popularno-znanstvenim udrugama i portalima;
- nagrada „Ferdo Šišić“ za najbolji diplomski rad – **Dori Rašić** za rad „Umjetnost i društveno-političke okolnosti u Francuskoj u drugoj polovici 19. stoljeća“ i **Anti Lepuru** za rad „Na toploj obali djetinjstva: Festival djeteta u Šibeniku (1958. – 1968.)“;
- nagrada „Jaroslav Šidak“, inozemnom istraživaču hrvatske povijesti – prof. dr. hab. **Macieju Czerwińskom**, poljskom slavistu i povjesničaru kulture

Nagrada „Mirjana Gross“ za najbolju povijesnu knjigu objavljenu u 2023. godini dodijeljena je prof. dr. sc. **IVICI ŠUTE** za knjigu *Kibici „purgera“. Fenomen „Građanski“ i njegovi kibici: između masovne zabave, strasti i svjetonazora u međuratnome Zagrebu*

U knjizi *Kibici „purgera“. Fenomen „Građanski“ i njegovi kibici: između masovne zabave, strasti i svjetonazora u međuratnome Zagrebu* u nakladi FF Pressa, nakladničke kuće Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, razmatra se nastajanje i razvoj navijačke skupine nogometnog kluba „Građanski“ između dva svjetska rata. Prvi put se pokazuje na temelju ozbiljne znanstvene analize da je Dinamo nasljednik Prvog hrvatskog građanskog športskog kluba („Građanski“) s obzirom na razvoj navijačke skupine, pri čemu se Purgeri Građanskog u interpretaciji sveučilišnog profesora s Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu Ivica Šutea mogu smatrati izravnim pretečama današnjih Bad Blue Boysa. Knjiga *Kibici Purgera* inovativno je i važno djelo za hrvatsku historiografiju jer su navijači nekog hrvatskog kluba po prvi put obrađeni na detaljan historiografski, ali istovremeno i interdisciplinarni način. Veliki je doprinos knjige što je autor obradio navijački mikrokozmos, koji je povjesničaru često teško istraživati zbog manjka povijesnih izvora s kojim se suočio i autor. Knjiga je postala popularna i među „običnim“ građanima, sportašima i sportskim djelatnicima i navijačima. Svojom tematikom i stilom podsjeća na duh popularnih filmskih uspješnica „Tko pjeva – zlo ne misli“ i „Velo misto“. U tom smislu, osim znanstvenog doprinosa možemo reći da je knjiga i sama postala svojevrsan društveni fenomen našeg vremena.

Nagrada „Vjekoslav Klaić“ za popularizaciju povijesti dodijeljena je dr. sc. **TOMISLAVU MATIĆU** za javna predavanja u SAD i Republici Hrvatskoj, redoviti prilog „Pogled u prošlost“ u *Kani* te suradnju s popularno-znanstvenim udrugama i portalima

Dr. sc. Tomislav Matić, znanstveni suradnik Hrvatskog instituta za povijest privukao je svojim javnim predavanjima u Americi i Hrvatskoj široku publiku stručnjaka i zainteresirane javnosti. Predstavio je rezultate hrvatske historiografije i svojega historiografskoga rada te pridonio jačanju veza između hrvatske dijaspore i Republike Hrvatske. Kolega Matić objavio je i niz popularno-znanstvenih članaka u mjesječniku *Kana*, koji objavljuje izdavačka kuća Kršćanska sadašnjost uz potporu Grada Zagreba. Osim navedenih aktivnosti, Tomislav Matić surađuje s udrugom Društvo za promociju prirodnih nauka „Nauka i svijet“ iz Sarajeva, a gostovao je više puta u emisiji *Povijesne kontroverze* na Trećem programu Hrvatskog radija te je time privukao i pažnju medija, npr. *Večernjeg lista* i sl. Svojim priložima nastoji skrenuti pažnju na probleme današnjice i istovremeno predstaviti načine na koje su slični problemi izbijali i bili rješavani u prošlosti. Time osvješćuje kod čitatelja aktualnost povijesti i izravnu vezu između prošlosti i sadašnjosti te važnost povijesne znanosti za društvo u cjelini.

Nagrada „Ferdo Šišić“ za najbolji diplomski rad dodijeljena je **DORI RAŠIĆ** za diplomski rad „Umjetnost i društveno-političke okolnosti u Francuskoj u drugoj polovici 19. stoljeća“, mentor: izv. prof. dr. sc. Domagoj Tomas, Filozofski fakultet, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Diplomski rad Dore Rašić „Umjetnost i društveno-političke okolnosti u Francuskoj u drugoj polovici 19. stoljeća“, izrađen pod mentorstvom izv. prof. dr. sc. Domagoja Tomasa i sumentorstva dr. sc. Luke Pejića, uspješno je obranjen 2023. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Kolegica Rašić analizira odjeke složenih političkih zbivanja, socijalnih tenzija i gospodarskih kretanja u Francuskoj u drugoj polovici 19. stoljeća u djelima impresionističkih slikara kao što su Claude Monet, Édouard Manet, Edgar Degas, Camille Pissarro i drugi. Pritom, osvrćući se na odabrane fenomene koji su prožimali francusko društvo u posljednjim desetljećima 19. stoljeća – od industrijalizacije, pojave revoltiranog radništva i oblikovanja potrošačkog društva do širenja francuskog kolonijalnog imperija, rastućeg antisemitizma i vanjsko-političkih sukoba – autorica razmatra pitanje iskoristivosti slike kao izvora u historiografskim analizama. Važno je istaknuti da je kolegica u rad priložila i analizirala nešto manje od trideset grafičkih priloga, dok je u pogledu sekundarne literature konzultirala gotovo 80 monografija i znanstvenih članaka te tridesetak enciklopedijskih natuknica.

Nagrada „Ferdo Šišić“ za najbolji diplomski rad dodjeljuje se **ANTI LEPURU** za diplomski rad „Na toploj obali djetinjstva: Festival djeteta u Šibeniku (1958. – 1968.)“, mentor: prof. dr. sc. Ivica Šute, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Diplomski rad Ante Lepura „Na toploj obali djetinjstva: Festival djeteta u Šibeniku (1958.-1968.)“, izrađen pod mentorstvom prof. dr. Ivica Šutea na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu, uspješno je obranjen 2023. godine. Potaknut istraživanjima povijesti festivala i kulturnih fenomena pedesetih i šezdesetih godina, prije svega međunarodno uglednog Dubrovačkih ljetnih igara, kolega Lepur se odlučio na usporedna istraživanja sličnih procesa u gradu Šibeniku. U okvirima kulturne povijesti druge polovice 20. stoljeća, upravo šibenski Festival djeteta ima važno mjesto kao značajna manifestacija koja je okupljala ne samo najbolje od hrvatskog, odnosno republičkog dječjeg stvaralaštva, nego i sa šireg prostora ondašnje jugoslavenske države. Velika je prednost ovog Lepurovog istraživanja što je nadoknadio postojeću deficitarnost istraživanja navedene tematike u hrvatskoj historiografiji odnosno manjak literature, dubokim uranjanjem u bogato arhivsko gradivo lokalnih arhivskih fondova, publicistike, novinstva i memoaristike.

Nagrada „Jaroslav Šidak“ inozemnom povjesničaru
dodjeljuje se prof. dr. hab. **MACIEJU CZERWIŃSKOM**,
poljskom slavistu i povjesničaru kulture

Profesor Czerwiński rodio se u Krakovu 1976. godine. Završio je slavističke studije na Jagelonskom sveučilištu u Krakovu (2000), gdje je stekao doktorat obranom disertacije 2004. koja je potom objavljena kao knjiga *Jezik, ideologija, nacija. Jezična politika Hrvatske i jezik medija*. Habilitirao je 2013. na temu hrvatskih i srpskih sinteza nacionalne povijesti (objavljeno kao knjiga *Naracije i znakovi. Hrvatske i srpske sinteze nacionalne povijesti*). Poznat je kao veliki promotor hrvatske kulture u Poljskoj, napose u rodnom Krakovu gdje surađuje s Međunarodnim centrom kulture. Tamo je inicirao i bio znanstveni konzultant izložbe posvećene Ivanu Meštroviću koja je bila postavljena 2017. U samim počecima svoje znanstvene karijere bio je jedan od organizatora znanstvene konferencije posvećene Josipu Jurju Strossmayeru, održane na Jagelonskom sveučilištu. Sudjelovao je i u organizaciji niza drugih skupova na svome sveučilištu koji se tiču hrvatske povijesti i hrvatsko-poljskih odnosa, npr. 2016. znanstveni skup „Poljsko-hrvatske veze kroz stoljeća. Povijest, kultura, književnost“ te prošlogodišnja velika međunarodna konferencija „The Heritage of the D’Anjou Dynasty in Central Europe“. Na Šestom kongresu hrvatskih povjesničara u Rijeci 2021. imao je jedno od uvodnih izlaganja o kulturnoj povijesti Hrvatske. Godine 2020. objavio je sintezu hrvatske kulturne povijesti *Hrvatska. Povijest, kultura, ideje*. Maciej Czerwiński autor je i dvije knjige izvorno objavljene na hrvatskome jeziku: *Drugi svjetski rat u hrvatskoj i srpskoj prozi* (2018.) i *Čvorovi prijepora: jezici i kodovi tradicije* (2020.). Preveo je na poljski jezik nekoliko značajnih djela hrvatske književnosti, a trenutno radi na temi „Dalmacija u Krležinim imaginacijama i pojmovnom sustavu“.

Damir Agičić, predsjednik HNOPZ-a

Željko Holjevac, predsjednik DHP-a